

mišljenja i komentari

Kultura brbljanja

N. Raos

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Jučer sam bio na sastanku uredništva jednog našeg časopisa. I što je bilo, što se zbilo? Zbilo se to, dragi moj čitatelju, da je čitav sat govorila glavna urednica, a da bi se sve što je rekla moglo svesti u jednu jedinu rečenicu: "Financijska situacija se umnogome popravila, a i materijala imamo dosta, pa neće biti problema da u sljedećoj godini časopis redovito izlazi." Kako sam pak prekjučer doživio nešto slično na sjednici znanstvenog vijeća, koja je trajala više od dva sata, vratio sam se kući kao da me je netko isprebijao. Bio sam potpuno nesposoban za bilo kakav intelektualni rad, pa čak i za gledanje televizije. Najeo sam se, već u osam sati legao u krevet i zaspao kao top.

Ljudi se čude zašto mene toliko smetaju sastanci. Bit će zato što toliko pišem. Jer umijeće pisanja nije u tome – kako mnogi misle – da čitatelja presenetiš bogatstvom misli i bujicom riječi, nego prije svega da kažeš ono što treba reći, a da prešutiš ono što nikoga ne zanima. Ništa nije toliko opasno za pisanje koliko brbljanje, niza nje rečenica i fraza koje ništa ne znače. Dobar je stilist pisac kod kojeg osjećaš kako mu nijedna riječ nije suvišna, kako mu je svaka rečenica promišljena i domišljena, svaka riječ na pravome mjestu. Dobri pisci zapravo malo pišu, jer ako pogledate i najproduktivnije pisce, otkrit ćete da nisu pisali u prosjeku više od dvije kartice dnevno – a to je samo pet minuta glasnog čitanja!

Puku na pouku: čovjek dnevno može najviše pet minuta pametno govoriti. Sve drugo je ponavljanje, prežvakavanje staroga, brbljanje...

No danas živimo u novoj kulturi, kulturi brbljanja. Brblja se svugdje, na svim mjestima i u svim medijima: na radiju, na televiziji, u novinama, na javnim skupovima, na predavanjima, u znanstvenim radovima... Kultura brbljanja dosegla je već toliku razinu da više nitko ne "govori" nego "priča" – razlika značenja ta dva glagola posve se izgubila. Što je predsjednik Republike pričao s papom? Predsjednik je pričao o vuku i Crvenkapici, a papa je – valjda – ispričao koju priču iz Biblije.

Da, to je tako, nažalost. Više ne razlikujemo što se uistinu dogodilo a što je tek priča, što je ozbiljan razgovor a što pričanje svojih

ili tuđih dogodovština tek toliko da nam prođe vrijeme. Jer nije važno što se kaže, što se govori, važno je da se priča, priča, priča...

A kad se priča a ne govori, onda činjenice gube svoju čvrstinu, stavovi gube svoju ozbiljnost, pa se čini kao da se čitav svijet nalazi s onu stranu zbilje, u području virtualne stvarnosti – kako se po ovom zovu bajke i mitovi.

S onu stranu zbiljnosti nalazi se, žalosno je to reći, i velik dio znanosti, naročito naše, hrvatske znanosti. Otiđimo samo na neko predavanje, posebice ono u sklopu kongresa, pa ćemo vidjeti da je najveći dio onoga što tamo čujemo samo isprazno brbljanje. Pričaju se brojevi, redaju se tablice, velike i male formule, ali što iza tih tablica i formula stoji, odakle one izvire i kamo vode – to nikad ni od koga nećemo saznati. O znanosti se priča, brblja kao što se o svemu drugome priča i brblja. A onda se svemu tome hoće dati nekakav smisao, pa se smišljaju svakakvi bibliometrijski i scientometrijski pokazatelji, kao da oni mogu dati smisao onome što smisla nema. Važnost se hoće dokazati brojem citata, no često iza tih citata ne stoji ništa: onaj tko je članak citirao nije ga ni pročitao.

Možda sam staromodan, možda sam idealist, ali ne mogu prihvatiti ono što ide protiv zdrave ljudske pameti. A ona nam, zdrava pamet kaže: "Nije važno koliko se napravi, važno je što se i kako napravi." Ako čovjek dođe u svom znanstvenom radu do važnih novih spoznaja, do novih otkrića, ona su važna sama po sebi, bez obzira koliko su puta i od koga citirana. Citati su posljedica – nika ko ne nužna! – dobro odabrane i ostvarene znanstvene teme. Mehaničko pridavanje važnosti broju citata, a još više faktoru utjecaja časopisa u kojem je članak objavljen, ne znači ništa drugo nego prevlast kvantitete nad kvalitetom, a to je upravo ono što čini suštinu brbljanja: ni deset tisuća navlaš izgovorenih riječi ne može zamijeniti tri prave riječi na pravome mjestu.

Toliko od mene. Vrijeme je da zašutim da ovo moje pisanje ne prijeđe u brbljanje.